

Q.N. 367, 31.

45

429
II n
397

AUSPICE DEO
MARCUS LIVIUS
DRUSUS

TRIB. PLEBIS,

DIE XXVII. AUGUSTI M. DC. LXXIX.

SUB MODERAMINE

DN.

L. ADAMI Rechenberg / P. P.
IN CATHEDRAM PRODUCTUS

A

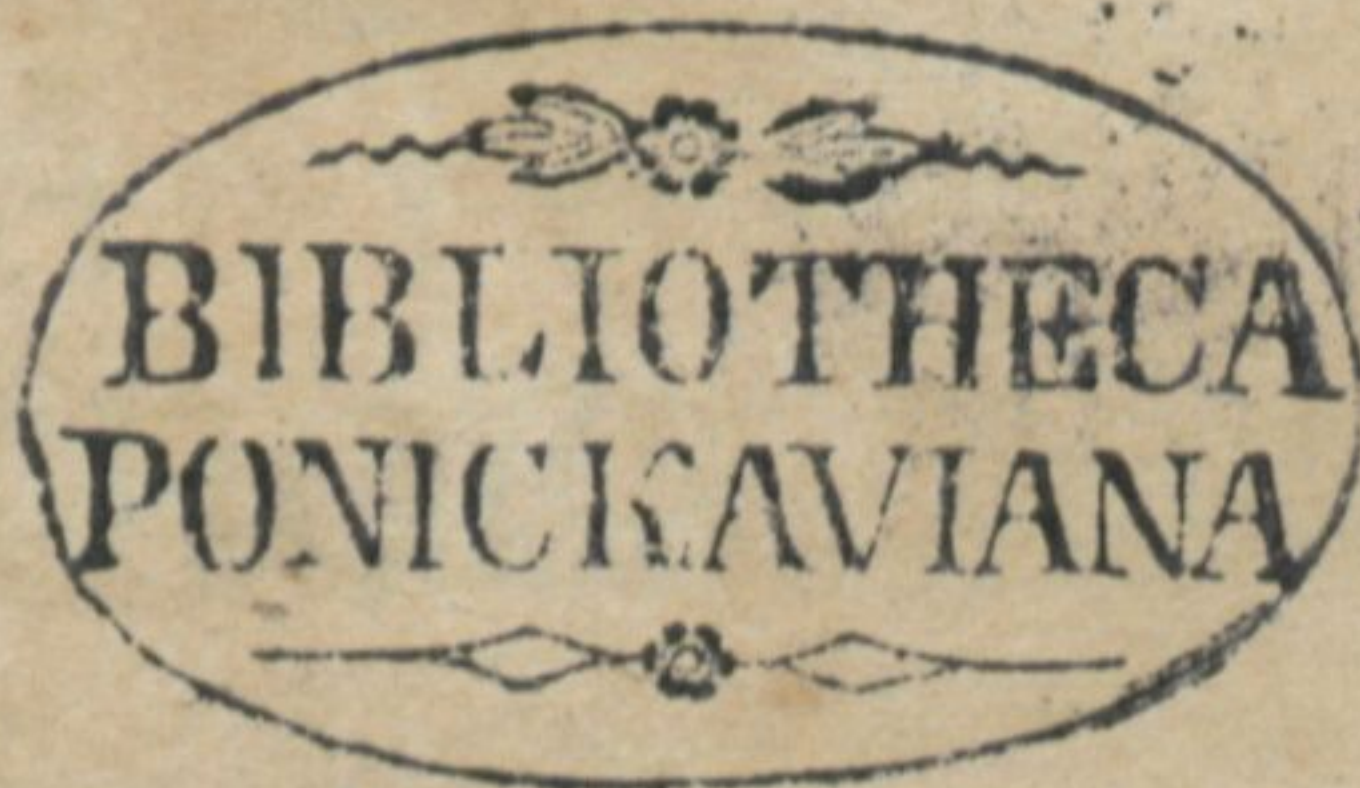
CHRIST. GOTHOFR. Franckenstein/

Lips.

A. & R.

LIPSIÆ,

Typis CHRISTIANI SCHOLVINI.

V I R O
NOBILISSIMO AMPLIS-
SIMO ET CONSUL-
TISSIMO

DN. ADRIANO
STEGERO,

L I P S I Æ

ORDINIS ÆDILITII, ET AB
UNIVERSA REDITUUM
CURA,

De

Urbe patria meritissimo, Susce-
ptori quondam suo æstuma-
tissimo,

PATRONO OPTIMO MAXIMO
D.

A U T O R.

CHR. GOTHOFR. Franckenstein.

VIR AMPLISSIME

Si munus quæreretur,
quod condignè gratitudinem
meam exprimeret, frustra sa-
nè ad hanc dissertationem re-
currerem, quæ & ipsa benignè
excepta, tot, quibus TIBI ob-
strictus sum, nominibus accedet, tantum ab-
est, ut aliqua me parte levet debiti, quod ean-
dem ferè mecum nativitatis horam agnoscit.
Primo enim vitæ meæ exordio TE potissimum
Beatoque D. Ittigio benignam tam pio &
salutari officio operam commodante, in com-
mune Christianorum nomen receptus sum.
Creverunt exinde cum annis beneficia, quæ
æquali me nexu utriqve devincirent.

Et

Et illud quidem placida senectus facili
morte exsolvit, Subductumque est oculis
corpus quidem & gratissimus Optimi Viri
conspectus: nec tamen vitæ bene actæ glo-
ria, quam non eodem quo annos spatium divi-
na definivit benignitas. Vivit enim adhuc &
viget, felicemque sui ex Filiis in singulas ferè
facultates propagavit memoriam, ut totus
jam in immortalitatem promineat. Cæterum
quo patientius tantam jacturam ferrem, Tua
effecit benignitas, quæ de mortui locum tam
dextrè supplevit, ut eum ferè mihi ereptum
non senserim.

Magnitudinem beneficiorum, quæ dehinc
ultra votorum propè modum in me nostram-
que contulisti familiam, silentio melius tegam,
quam impari facundia deteram. Parcā ita mo-
destiæ Tuæ, quæ magnò animò rectè factorum
fructum non in fama, sed in conscientia repo-
nere solet, parcam & pudori meo. De cætero
causas tam audacis consilii, ut TIBI potissi-
mum primitias studiorum meorum suspende-
rem, hætenus obiter perstrinxisse sufficiat.
Patere ergò, VIR CONSULTISSIME,
tuum

Tuum Nomen hisce paginis præfigi, ut quæ
proprio destituuntur splendore, aliquem sal-
tem ex tanti Nominis dignitate mutuentur.
Accipe porrecto & placido vultu, hoc quæ-
cunqve munus, nec quicquam in æstima-
tione ejus, præter offerentis animum in con-
silio habeas. Revoca nobis prisca illius can-
doris exemplum, qui ne phialam quidem
aquæ simplici ac piâ mente oblatam fastidi-
re sustinuit. Hoc si, ut Tua fere æquanimitas
mihi promptum ac obvium fore spondet, con-
secutus fuero, non est, quod ulterius optem,
nisi, ut TE, VIR AMPLISSIME, DEUS
Reipubl. & Tuis, & mihi servet quàm diu-
tissimè. Vale.

Ut

VT in cujusvis imperii recenti structura, tres causæ primarias sibi partes desumunt, Deus, prudentia & occasio, quæ omnes conjunctim fatum appellantur. *Campanella de Monarch. Hispan. c. 1.* Ita ubi jam in summum fastigium præfixumque à divina providentia incrementis suis terminum excrevit, repente eadem destruendæ molitanto hæctenus studio compactæ manus admoveere cernuntur. Nec rarò ad ultimum periculum ipsasque prope Orci fauces deductam eripere rursus, priorique reddere fastigio. Nec enim ullam quietem rebus humanis natura indulgit, quæ cum ad summum perfectionis gradum evectæ sunt, hoc ipso quod quo ulterius progrediantur non habeant, ut de priori culmine descendant necesse est. Cumque per mala intestina ad extremam perductæ sunt tristitiam, nec ullus est ulterioribus decrementis locus, ut salire rursus incipiant ordo naturalis requirit. *Macchiavell. hist. Flor. l. 5. princ.* Causas horum eventuum si accuratius excutiamus, præ-

ter æternam divinæ providentiæ legem, quam
in fundamentum reliquis omnibus substerni-
mus, ex civilibus rationibus ita rerum ordi-
nem cum Macchiavello deducere possumus.
In prima reipublicæ ætate & quasi infantia ipsa
necessitas viriumque tenuitas vel renitentes ci-
ves ad honestatem excolendam vitamque pro
communis patriæ salute impigrè exponen-
dam impellit, & quousque hic animorum ha-
bitus durat, nunquam fere felix successus con-
silia, nondum privatis affectibus obnoxia de-
stituet. Cæterum quum jam sic satis se extolle-
re cœperunt, nec poenitet tentatarum non in-
feliciter virium; Fortunæ, quam orientem sa-
tis moderate tulerunt, ad ultimum magnitudi-
nem non capiunt. Unde ocii libido hincque
non interrupta serie, morum corruptela tur-
bæque intestinæ descendunt. Quarum origi-
nem partim naturæ humanæ assignamus, quæ
nisi honestis negotiis distineatur, nimis facile
ad prava deflectit, partim colluviei nefariæ ho-
minum, quæ cum hætenus bellis externis in-
noxium civitati suæ furorem in hostium capi-
ta effudisset, verso jam rerum statu, quietis im-
patiens & ad civilem se vitam componere ne-
scia, deficientibus exteris conceptam rabiem
in

in ipsum Reipublicæ statum expromit. Effervescentibus malis internis non deesse solent exteri, qui in afflictæ Reipublicæ calamitatibus suum scrutentur commodum. Donec tandem civitatem tot undiq; malis conflictatam, ipsa ingruentium calamitatum magnitudo suo vigori, qui hactenus otio desidiaque pressus, languuerat, restituat. *Machiavell. hist. Flor. l. 5. princ. & dell. asino d'oro. c. 5. v. 95.* In nullo tamen imperio clariora hujus revolutionis vestigia extare arbitror, quam in Romano. In prima enim ætate Regibus subjecta erat civitas, cui totius fere orbis imperium divina providentia destinaverat, majore tamen libertatis umbra regebatur, quam pleræque gentes, quæ regiam potestate non adgnoscebant, ut hac occasione seductus *Boccalini in Tac. A. l. i. c. i.* non aliam quam ducis bellici auctoritatem Romulo adstruxerit, omnemque vim ac plenitudinem potestatis in Senatum populumque rejecerit, cui tamen quæ opponi possint, vide in *Dn. Pufendorfi Dissertatione de forma Reipublicæ Romanæ §. 2. & seqv.* Inde cum superba Tarquinii crudelitas laxioribus habenis assuetos nimis constringeret, excusso Regio jugo, quod superbia & inhumanitas ultimi in communem omnium execrationem deduxe-

rat, liberio rem vivendi formam instituerunt, consueto omnibus civitatibus more, quæ recentem amplexæ sunt libertatem. *Machiavell. De discorsil. l. 1. c. 2.* In recenti hujus Reipublicæ structura omnium fere studia æquali fervore in publico bono promovendo concurrebant. Fortitudo prudentiæ conjuncta, & ad diversissimas res parendum atq; imparendum habilia ingenia v. *les œuvres diverses de M. de Balzac. disc. 1.* invictam à vi externa reddebant Rempublicam. His adminiculis instructa, adjacentium nationum discordias in suam utilitatē prudenter convertit, in hoc præsertim intenta, ut si belligerandi necessitas imponeretur, repellere potius quam inferre arma, illatasq;ve injurias justo pioq;ve bello prosequi videretur, & cum intus summa dominandi cupiditate flagraret, præferret animum hinc alienissimum propriæq; tantum libertati conservandæ intentū. Exinde devictis civitatē benigne communicando, GRUTER. *in Liv. l. 1. c. 11. Fr. Baconus serm. fidel. c. 29.* debilioresq;ve in societatem armorum reservato tamen sibi supremo dirigendi jure, adsciscendo, *Machiavell. discurs. l. 2. c. 4.* in tantam magnitudinem excrevit, ut universam Italiam ad colendam comiter Majestatem Romanam adigeret. Punicis dein-

deinde bellis ulterius extendere vires suas coepit. Et ex primo quidem non levia victoriae praemia Siciliam Sardiniamque ditioni suae adjecit. Sed ex tanto eam fastigio Cannensis clades detraxit, quae effectum, ut magna pars populorum Italiae fortunae ductum secuta victoris imperium adgnosceret. Tantae tamen cladi sic disponente divina Majestate erepta, ingenti celeritate florentissimam orbis partem (universum enim nunquam in Romana jura transfessum, docet *Dn. Conring. de Imp. Rom. Germ. c. 2.*) imperio suo complectebatur, cum appropinquante fatali hora, Respublica, quae omnes exterorum bellorum tumultus superbe despexerat, turbis intestinis eo redacta est, ut illa ipsa terrarum Dei gentiumque Roma in turpissimam Caesarum servitutem abstraheretur. Translata deinde regni sede a Constantino jam penitus ob frequentes barbarorum in Italiam irruptiones actum videbatur de imperio Romano, cum Deus excivit Carolum Francorum Regem, cujus praecleara virtus Magni cognomen apud posteros vindicavit, qui excusso, quod cervicibus haerebat, Longobardorum jugo, tenuis illas magnae fortunae reliquias suae dignitati afferuit, inque navatae operae praemium hujus
impe-

imperii nomen cum quibusdam in Romam & Italiam juribus prout ipse acceperat, ad suam transmisit posteritatē. *Conring. de Imperio Rom. Germ. c. 7.* Exinde ad Germanos & per varias successiones ad Austriacorum stirpem devolutum est, jamq; tot casibus defunctum & post excidium iterum renatum sub tutela auspiciisque Serenissimæ domus acquiescit: Licet id quod in Romani imperii nomen hodiè transit, tantum de magnitudine præcedentium seculorum remiserit, ut cavillandi occasionem inde arripuerint exteri, inter quos eminent *Jac. Houvet de præcedentia. §. de Imperatore. & Boccacini Pietra del paragone politico num. 13.* Cæterum cum Romanam Rempublicam tantopere à bonorum exemplorum fertilitate commendet Livius, & ego à Parente aliquod studiorum meorum specimen exhibere jussus, hinc potissimum futuræ dissertationi materiam selegi, & hisce paginis **M. LIVII DRUSI VITAM** pertexere statui, quam si non virtutum, at casuum varietate Lectori se adprobaturum confido, facilem mihi ab ejus æquanimitate veniam pollicitus, si aut errores aliqui scribenti obrepserint, aut pleraq; rudibus coloribus adumbrata obtulerō. Esto itaque juvante DEO,

Velle.

MATERIA DISSERTATIONIS
M. LIV. DRUSI DESCRIPTIO

apud Vellejum l. 2. c. 13. 14.

DEinde interjectis paucis annis, tribunatum iniit M. Livius Drusus, Vir nobilissimus, eloquentissimus, Sanctissimus, meliore in omnia ingenio animoque, quam fortuna usus. Qui cum Senatui priscum restituere cuperet decus, & judicia ab equitibus ad eum transferre ordinem; (quippe eam potestatem nacti equites Gracchanis legibus, cum in multos clarissimos atque innocentissimos viros sævissent, tum P. Rutilium, virum non seculi sui, sed omnis ævi optimum, interrogatum lege repetundarum, maximo cum gemitu Civitatis damnaverant, in iis ipsis, quæ pro senatu moliebatur, Senatum habuit adversarium: non intelligentem, si qua de plebis commodis ab eo agerentur, veluti inescandæ illicitæque multitudinis causa fieri, ut minoribus perceptis majora permitteret. Denique ea fortuna Drusi fuit, ut malefacta Collegarum, quam ejus optimè ab ipso cogitata, Senatus probaret magis; & honorem, qui ab eo deferebatur, sperneret; injurias, quæ ab aliis intendebantur, æquò animò reciperet; & hujus summæ gloriæ invideret; illorum modicam ferret. Tum conversus Drusi animus, quando benè cœpta malè cedebant, ad dandam Civitatem Italiæ. Quod cum moliens revertisset è foro, immensa illa & incognita, quæ eum semper comitabatur, cinctus multitudine, in atrio domûs suæ cultellò percussus, qui affixus lateri ejus relictus, intra paucas horas decesit. Sed cum ultimum redderet spiritum, intuens circumstantium mœrentiumque frequentiam, effudit vocem convenientissimam conscientiæ suæ: Ecquando, inquit, propinqui amicique, similem mei civem habebit respublica? Hunc finem clarissimus juvenis vitæ habuit. Cujus morum minimè omittatur argumentum. Cum ædificaret domum in Palatio in eo loco, ubi est, quæ quondam Ciceronis, mox Censorini fuit, nunc Statilii Sisennæ est; promitteretque ei Architectus, ita se eam ædificaturum, ut libera à conspectu, immunis ab omnibus arbitris esset, neque quisquam in eam despiciere posset; Tu verò, inquit, si quid in te artis est, ita compone domum meam, ut quicquid agam, ab omnibus perspici possit.

B

CAP. I.

CAP. I. SUMMARIUM.

Tria Romanorum nomina. §. 1. Cognomen. §. 4.

Prænomen Drusi. §. 2.

Parentes. §. 5.

Nomen. §. 3.

DE tribus Romanorum nominibus cum jam egerit *Parens meus disp. de Cajo & Lucio c. 1.* eò lectorem uberius cupidum cognitionis remitto, in Drusi nomine evolvendo aliquantum adhuc temporis collocaturus.

§. 2.

Prænomen nactus erat Marci, quo in perpetuum interdictum erat Manliorum familiae. Cum enim M. Manlius Capitolinus, idem qui paulo ante imminens a Gallorum insidiis Reipublicæ Romanæ exitium sua manu depulerat, præreptum sibi à M. Furio Camillo dolens honorem, quem suæ virtuti deberi credebat, perniciose patriæ fovisset consilia: Senatus Populusque Romanus, qui prioribus meritis sequentia delicta compensare, noxium libertati credebat *Machiavell. discurs. l. 1. c. 24.* comprehensum Capitolio dejecit, & Manlia gens ad declarandam tanti facinoris detestationem, nomine eo suis interdixit, *Liv. l. 6. c. 20. Cic. Philipp. 1. & licet Marcum* aliquem Manlium à Cimbris Teutonibusque fufum adserat *Tac. c. 34. de M. G.* depravatum tamen hunc locum contendit *Freinsbemi*, & ex epitome Liviana Cnei prænomen substituit.

§. 3.

Nomen ex familia, ad quam suam referebat originem desumptum erat. Nec erat quod pœniteret stirpis suæ nostrum, licet enim plebejis immixta esset familia, octo tamen consulatibus, duabus Censuris, dictatura etiam & magisterio equitum præfulgens, proprio non ascititio coruscabat splendore, omniaque non cæco Fortunæ favori sed propriæ debebat virtuti.

§. 4.

Cognomen Drusi ab occiso hostium duce Drauso sibi posterisque suis aptavit, quidam ex Marci nostri majoribus. *Sveton. Tiber. c. 3.*

§. 5.

Explicato jam nomine restat, ut quibus illud Marcus noster cum vita debuerit, breviter dicamus. Patrem nactus erat ejusdem nominis, qui Scordiscos in Thracia devicit, deque iis triumphavit. Nec pacis sane & civilium artium rudis, ut satis testatur, defensa egregie contra Gracchi molitiones causa Senatus, in cuius præmium Senatus patronus appellari meruit. *Sveton. l. c. Matrem vero Corneliam, quam ab invicta animi magnitudine & in adversis constantia non perfunctorie commendat Seneca Consol. ad Marc. c. 16.* Cæterum absoluto jam penso, quod huic Capiti constitueram, ad reliqua explicanda festinat oratio.

CAP. II. SUMMARIUM.

<p><i>Mixtura virtutum & vitiorum. §. 1.</i></p> <p><i>Eloquentia Drusii, ejus vis & efficacia. §. 2.</i></p> <p><i>Reliquæ ejus virtutes. §. 3.</i></p> <p><i>Vitia. §. 4.</i></p> <p><i>Adolescentia. §. 5.</i></p>	<p><i>Ædilitas & prætura. §. 6.</i></p> <p><i>Mos Romanorum à minoribus dignitatibus ad majores transcendendi. §. 7.</i></p> <p><i>Drusi in ædilitate & quæstura superbia. §. 8.</i></p>
---	--

§. I.

CUm ad ipsam Drusi vitam delibandam nos ordo rerum deduxerit, quædam de virtutibus ejus vitiisque præfari placuit. Et eminentiores quidem ejus virtutes, non leviora vitia abundè pensabant. Et sanè qui vitas magnorum præteriti ævi vitiorum ad examen revocare instituat, admixtas semper vitiis virtutes reperiet, quæ tamen ingenii nostri fragilitate excusare humanitatis est, & concedendum triste illud mortalitati privilegium, ut aliquando peccare liceat. Qui uberiorem hujus materiæ cognitionem desiderat, adeat *Piccart. observ. dec. 1. c. 8. Rupert. ad Sal. Cat. c. 5. & præf. Disp. sub præsidio Parentis habitæ de Alexandro vitiis & virtutibus magno.* Nunc præcipuas Drusi nostri dotes simulque vitia magis extantia recensebimus.

B 2

§. 2. Elo-

§. 2.

Eloquentiæ ergo laudem omnes ei uno ore tribuunt, cui parandæ impensam ab eo operam, nemo mirabitur, qui tantam ejus Romæ fuisse vim atque efficaciam perpendet, ut bona malaque non sua natura sed vocibus seditiosorum æstimarentur. Nec solis hoc temere imputandum Romanis, sed omnibus ferè Rebus publicis, in quibus hoc genus hominum favore communi multitudinis alitur. *Liv. l. 31. c. 44.* Populus enim qui plerumque de summa rerum in ejusmodi Civitatibus statuere solet, ad externa fere orationis ornamenta in Consultationibus respicit, internæ bonitatis securus, cupideque amplectitur, quæcunque fatuo utilitatis aut gloriæ splendore se efferunt, & pertinaciter respuit, quicquid falsam timiditatis aut ignominia speciem præfert. *Machiavell. Discurs. l. 1. c. 55.* Pueris haud multum ab similes, qui de medicamentorum sapore & bonitate ex deaurati, quo continentur, poculi fulgore judicant.

§. 3.

Cæterum ut ad Drusum nostrum redeam, vis ingens animi, consilium par magnitudini animi & quantum vix ætas ejus capere poterat solertia, ingentes profecto dotes erant. Sed quas præterea laudes liberali manu spargit *Vellejus*, ex adulatione profectas erga Tiberium, qui per avum maternum huic familiæ insertus, reliquis gentis decoribus, principale fastigium quodammodo induxerat, haud absurde suspicari quis posset. Nam illud etiam, quod in morum ejus argumentum *Vellejus* trahit, cum Statilio Sifenæ domum à conspectu liberam promittenti respondit: Tu verò si quid artis in te est, ita compone domum meam, ut quicquid agam ab omnibus perspici possit: insigni potius arrogantia atque temeritati quam innocentia morum tribuendum existimo, & quam decorum prætereuntibus spectaculum exhibiturus fuerit, nescio, si tuos in depravando argento publico labores omnium oculis exposuisset.

§. 4.

Vitia, ad quæ nunc progressum facimus, cito pede transgredi constitui, æquum ratus sua virtuti præconia adjicere, & vitia condonare humanitati. Et præ reliquis notatur intolerabilis libe-

beræ Civitati superbia atqve ambitio, dum omnia Senatus popu-
liq; munia in se trahere conatus, sibi quidem imperium vindicat,
relicta aliis obsequii, aut si malis, assensus gloria. Unde coorta in e-
um tam violenta tempestas, ut omnibus ejus conatibus discussis
ipse tandem publicæ invidiæ victima caderet. Ingenium præter-
ea vehemens, & in primo iracundiæ æstu facile ad violentiam de-
flectens. Quin & *Seneca* seditiosi vocabulo eum compellare au-
det, quod tamen in medio relinquere svidet varia Autorum opi-
nio, qui adeò in diversas hîc partes abeunt, ut quilibet ex proprio
ingenio, Drusi nostri animum effingere videatur.

§. 5.

Sed nimirum jam ad ipsam Drusi vitam explicandam pro-
grediendum nobis est, & ad primam ejus ætatem quod attinet, al-
tum de ea in scriptoribus silentium satis probaret, nihil à puero
peractum, quod monumentis publicis consignandum & transmit-
tendum esset ad posteritatis memoriam: Nisi *Seneca* errori succur-
reret, referens pupillum adhuc & prætextatum forensibus se im-
miscuisse negotiis, gratiamque suam pro reis interposuisse tam effi-
caciter ut quædam judicia ab eo rupta constet. Vereque tandem
execratum inquietam à primordiis vitam conquestum, uni sibi ne
puero quidem unquam ferias contigisse. *Seneca de brevitate vite.*
cap. 6.

§. 6.

Tandem ætatem rebus gerendis parem ingressus, quo
mature honoribus publicis initiaretur, ædilitatem & quæ-
sturam cooperante, ut credibile nominis paterni favore obti-
nuit.

§. 7.

Hæc enim sapientissima in Romana Republica vigeat
consuetudo, ut à minoribus demum dignitatibus ad sublimiores
Candidati transcenderent. Ne si per intempestivam Cognato-
rum ambitionem supremis in Republica officiis admoverentur
homines ad splendorem tanti muneris condigne sustinendum in-
epti, una cum ipsis sub onere universa civitas periclitaretur, ut-
que adeò tamdiu rebus gerendis innutriti, aptiores essent ad su-
prema tam togæ quam fagi munera obetunda. v. *Amirat. l. 3. dis-*
sirt.

fert. c. 3. Boccalin. in Tac. A. l. 1. c. 20. Deinde ut majorem ob tot jam edita virtutis suæ specimina auctoritatem minoremque sustinerent invidiam, qui enim per gradus evehuntur, minus ei subjacent, quam qui per saltum. *Bacon. serm. fidel. c. 9.* Unde in Republica Veneta, quam cuivis de Rebuspublicis verba facturo, vivi instar Platonis aut Aristotelis habendam meritò censet *Boccalin. in Tac. A. l. 3.* nemo ad capeßendum ducis honorem admittitur, qui non in Præfectura Patavina, aliisque sublimibus officiis animi robur par huic fastigio sustinendo Senatui adprobaverit. Et hinc adparet non adeò levibus causis commotos M. Fulvium & M. Curium Tribunos plebis opposuisse se T. Quintio Flaminino ex quæstura ad Consulatum tendenti, oggerendo: Jam ædilitatem præturamque fastidiri, nec per honorum gradus documentum sui dantes, nobiles homines tendere ad Consulatum, sed transcendendo media summa imis continuare. *Liv. l. 3. c. 37.*

§. 8.

Sed ad nostri vitam redeundum est, quem quæstorem paulo ante deseruimus. In hac ille dignitate constitutus, ne orientem quidem fortunam satis moderate tulit, nedum ut ad ultimum magnitudinem ejus caperet. Jamque erumpebant subindè signa intolerabilis istius superbix, quæ ex insequentis fortunæ benignitate nova indies capiebat augmenta, donec auctori suo in exitium tandem verteret. Etenim nullis quæsturæ insignibus uti voluit, ne quid ipso esset insignius *Aurel. Victor. in vita.* ut nimirum plus ipse splendoris in officium hoc conferre quam ab illo mutuari crederetur. Exinde è quæstura ad ædilitatem transgressus, adeò jam soli sibi arbitrium de rebus publicis statuendi deberi credebat, ut Q. Remmio in eodem cum ipso Magistratu constituto, quædam de Republica suggerenti respondere ausus fuerit: Quid tibi cum nostra Republica. Sane cum reliqua quæ in ædilitate & quæstura egit ad nos transmissa non sint, hæc tamen vesanæ ambitionis exempla digna credidere Scriptores, quæ in perpetuum auctoris sui opprobrium ad posteritatis transfirent memoriam.

CAP. III.

SUMMARIUM.

Drusus ad Tribunatum evebitur, §. 1.

78-

Judicia Senatui restituere con- *Gracchus consensu Senatus op-*
tur. §. 2. *primitur. §. 4.*

Ea C. Gracchi lege Senatus amise- *Eqvestris ordo data potestate ab-*
rat. §. 3. *ntitur. §. 5.*

§. 1.

DEpositis hisce officiis ad majora jam Drusum vocabant familiae splendor favorque nominis paterni. Populi favorem anxie captaverat parens, Senatum asserta contra C. Gracchum dignitate sibi obstrinxerat, quid mirum si in filio ad tribunatus dignitatem evehendo Senatus favor cum populi conspiraret suffragiis. Adeptus est ergo Tribunatum plebis, cujus præfulgens dignitas non mediocre ad majora suscipienda Druso erat incitamentum.

§. 2.

Cernebat enim se vestigiis dignitatis paternæ insistentem ab omnibus ut imaginem ejus effigiemque adspici. Ne ergo spem de se conceptam destitueret circumspiciendum erat de mediis, quibus autoritati, quam à paterni nominis claritudine mutuatus erat, propriam quoque adjiceret. Reipublicæ Romanæ statum consideranti, ut ad pristinum decus Senatui restituendum se converteret aptissimum visum est. Eo quomodo amplissimus ordo exciderit antequam ad reliqua progrediamur præfari haud absurdum videtur propositi operis regulæ.

§. 2.

C. Gracchus cum adversum conatibus suis Senatum cerneret, occiso fratri invidi ordinis miseris parentaturus, nova undique sibi contra eum conquisivit præsidia, cæterum fraterno jam exemplo admonitus, quam periculosum foret populi favori inniti, si vires propriæ defint quibus intra terminos fidei datæ coerceantur, *Machiavell. del principe. c. 6.* ab Eqvestri ordine sibi munimenta accersere statuit, quem ut insigni beneficio obligatum haberet, judicia a Senatoribus in Eqvites transcripsit. Qua lege effectum est, ut biceps ex unâ Republica fieret, *Flor. l. 3. c. 17.* inaniqve honoris nomine Senatui relicto, vis omnis atqve potestas Imperii transfret ad Eqvites. Quod probe Gracchus agnovit, qui hac lege perlata, exclamasse fertur, actum jam esse de Senatus potentia. *Appian. de bell. Civil. l. 1.* Quod haud vanum fuisse augurium, innumeræ turbæ

quæ

quæ sequentibus temporibus exercuerunt Rempublicam satis de-
clarant.

§. 4.

Cæterum pestilentissimæ huius legis latorem condignus anteacta vita exitus excepit. Cum enim majora indies designaret, in apertam tandem seditionem prorumpere ausus ingenti totius Senatus consensu oppressus est, acerbissima in se Senatus odia, tepidumque inpropulsando periculo equestri ordinis studium expertus. Ut suo quoque exemplo fidem adstrueret, in Reipublicæ mutatione omnes, qui ex priori Reipublicæ statu aliqua com-
moda percipiebant, in commune auctoris odium conspirare, & reliquos ad quos ex præsentis Regiminis forma redundat utilitas, non nisi dubios se demonstrare amicos. Unde eveniat ut inimici, oblatam te obruendi occasionem avide semper arripiant, & amici lente admodum & frigide in te defendendo progrediantur, adeo quidem ut cum ipsis graviter pericliteris, *Machiavell. del. princ. c. 6.* Quod ad depravatam hominum naturam referendum, quæ proclivior longe est ad vicem injuriæ, quam beneficio exsolvendam, & gratiam oneri, ultionem in quæstu habet. *Tac. H. l. 4. c. 3.*

§. 5.

Turbis & Seditionibus quæsitam potestatem in caput nobilissimi cujusvis exercebant equites, ne communem regulam infringent, quæ neminem imperium flagitio quæsitum bonis artibus exercuisse affirmat. *Tac. H. l. 30.* Quibus permotus Drusus eo omne ingenium contulit, ut & pristinam civitati quietem, & suum Senatui restitueret splendorem, quod quibus mediis adgressus fuerit in sequenti capite dispiciemus.

CAP. IV.

SUMMARIUM.

Drusus Equites delinire studet.

§. 1.

Iisq; Senatam supplet ut intestinis collidantur discordiis, parsq; vi-

rium ad Senatam transferatur.

§. 2.

Ut novitios istos Senatores sibi obstrictos habeat. §. 3.

In

*In Republica recens oppressa opti-
matum aut Principis regimen
instituentium, qui tibi dignita-
tem debeant. §. 4.*

*Drusus consilium exequendum su-
scipit. Nullum consilium sine*

*difficultatibus & incertitudine
aliqua. §. 5.*

*Omnem industriam per impruden-
tiam evertit. §. 6.*

*Q. Servilius Capio strenue ei re-
sistit. §. 7.*

§. 1.

Nihil tam arduum Druso videbatur in peragendo propo-
sito, quam ita permulcere Equites, ut transferendis judiciis
ipsi assentirentur, qui si vires suas ferendæ legi opponerent,
facile omnes adversariorum conatus eludebant. Ad præstringen-
dos ergo animos hoc se remedium invenisse credebat. Cùm va-
riis casibus ita exhaustus esset Senatus, ut vix trecentorum nume-
rum expleret, legem promulgavit, quâ totidem ex equitibus Se-
naterio ordini adjicerentur, ex quo dein deligerentur iudices, qui
populo Romano æquali & incorrupto tenore jus dicerent. Quod
Consilium quibus rationibus inductus ita formaverit, excutiemus.

§. 2.

Et quidem Equitibus supplebat diminutum Senatus nume-
merum, ut intestinis inter se colliderentur discordiis equestres
familix. Credibile enim erat præteritos exulcerato adversus ele-
ctos animo futuros, cum nemo, quem paulo ante pro pari agno-
vit, in tantum ultra communem sortem evertum lubens adspici-
at. Deinde magna pars virium equestri ordini detracta Senatui
adjiciebatur, cùm unusquisque potentia opibusve clarus, aut
lingva manuve promptus in adversariorum castra transfret.

§. 3.

Præterea beneficii hujus gratiam haud obscure aucupaba-
tur Drusus, autorem legis se ferens. Ut ita novitios istos Sena-
tores, qui veterum suffragia numero æqvabant, tanquam sua potis-
simum ope in amplissimum ordinem cooptatos obstrictos sibi ha-
beret adque voluntatem suam compositos. Quod medium jam
ante tot sæcula feliciter in usum deduxerat Tarquinius Priscus,
qui non minus firmandi regni quam augendæ Reipublicæ me-
mor centum in patres legit, factionem haud dubie Regis, cujus
beneficio in curiam venerant, Liv. l. 1. c. 35. Et ut ad recentio-

C

ra di-

ra digrediamur, ut in rebus humanis eadem fere exempla mutatis tantum personis recurrere solent, Urbanns VI. ut subsidia sibi adversus Antipapam Clementem, conquireret, viginti octo *Cardinales* simul ad Cardinalitiam dignitatem evexit *Macchiavell. hist. Flor. l. 1.* Cum antea sex tantum Hollandiæ urbes cum nobilitate de rebus publicis consulere, Gvilielmus Arausionensis ad usque duodecim admisit, non dubiè fidas ei, cuius ope jus suffragii acceperant. *Grotius Annal. Belg. l. 2, p. 56.*

§. 4.

Et hinc fluere videtur præceptum illud, cum liberam Respublicam oppressam facilius sub freno contineri quidam referunt, si optimatum aut principis regimen in Reipublicæ locum substituat. *Forstner. ad Tac. l. 6. c. 42.* Horum enim omnis potentia ita auctoris sui fortunæ connexa est, ut hujus ruina alterius fundamenta convellat, adeoque facile adparet, omnem eos moturos lapidem, ut & dignitati suæ & Patroni securitati prospiciant. Unde prudenter Istiaus, consentientibus reliquis, ut ponte interrupto Darius cui, dignitatem suam debebant, Scythico furori exponeretur trucidandus. Non idem ipsis, qui summas imperii tenerent, expedire, quod multitudini, respondit quod Darii regno ipsorum niteretur dominatio, quo extincto, ipsos potestate expulsos civibus suis pœnas duros. Itaque adeo se abhorrere à cæterorum consilio, ut nihil putet ipsis utilius, quam confirmari regnum Persarum. *Corn. Nepos. Miltiad. c. 3.* Licet hoc medium minus quam plerisque videatur securum, contendat *Macchiavell. del princ. c. 5.* Et hæc quidem ad executionem consilii suscepti Drusum impellere poterant.

§. 5.

Sed nec deerat è contrario, quod ardorem istum restringeret. Facile enim non levem Senatus offensionem prospiciebat, tum quod dignitatem suam tot aliis communicatam vilescere existimaret, tum ob præoccupatam à Druso hujus beneficii gratiam, quibus tamen nihil motus experiri fortunam eorum reliqua disponenda committere statuit. gnarus in rebus civilibus nullum occurrere consilium quod non aliquibus difficultatibus reperitur expositum, *Macchiavell. del princ. c. 21. & dei discorsi l. 1. c. 6. Guicciardin hist. l. 3. p. 266.* Nec quidquam ineptius magnis negotiis,

gotiis, quam illud hominum genus, quod omnia, quæ exurgere
queant pericula, anxie circumspiciendo, inanibus terriculamentis
ab saluberrimis sæpe consiliis dimovetur. *Balzac. Aristip. Discours. 5*

§. 6.

Sed omnem hæctenus adhibitam prudentiam unicus error
funditus evertit, dum legi ad irretiendos blanditiis Equitum ani-
mos compositæ adjecit, cogendos ad causam dicendam de mu-
nerum corruptela suspectos. Sane eadem propemodum hæc erat
dementia, ac si, quis ex Gallorum proverbio strepentibus tympa-
nis leporibus insidias struere velit. In vanum ergo cadebat hic
Drusi conatus i: a induratis hac de causa equitum animis, *Appian.*
l. 1. de Bell. Civ. l. ut ad extrema rem deduci passuri potius forent.

§. 7.

Nec imparem Drusus adversarium nanciscebatur in *Q.*
Servilio Cæpione, quæ non leviori pertinacia causam Equitum af-
ferebat, privatis quoque simultatibus impulsus, quas ex annulo
in auctione venali defluxisse refert. *Plin. hist. nat. l. 33. c. 1.* qui ori-
ginem socialis belli huc refert. Ut merito hic casus exemplis in-
gentium tumultuum ex causis levioribus ortorum, adjungi queat,
de quibus vide quæ eleganter differit *Balzac. Aristippe disc. 3. p. 79.*
Signa, aquilæ & vexilla utrimque aderant, cæterum sic in una ur-
be, quasi binis in castris dissidebatur. *Florus. l. 3. c. 17.* Ut ergo no-
va rebus suis subsidia conquireret Drusus duo potissimum per-
agenda sibi desumpsit, nimirum ut plebis & sociorum sibi devin-
ciret obsequia, quod, quomodo aggressus fuerit, ad peculiare Caput
rejiciemus.

CAP. V. SUMMARIUM.

<i>Plebis favorem largitione acquire- re studet. §. 1.</i>	<i>Exules plerumq, prætextum belli recepti præbent. §. 4.</i>
<i>Malis artibus opes quaerit, quas postea elargiatur. §. 2.</i>	<i>Præsertim si regie stirpis. §. 5.</i>
<i>Magulfum exulem Boccho nefarie prodit. §. 3.</i>	<i>Tradere eos non solent principes, sed intum abiturum eis præstare §. 6.</i>

C 2

§. 1.

§. 1.

UT ergo plebis favore adversus adversariorum insultus se-
tueretur, tam effusâ liberalitate usus est, ut ipse ingenuè
professus sit, nemini se quicquam ad largiendum præter
cælum & cœnum reliquisse. *Florus l. 3. c. 17.* Non ignarus, hanc
esse veram istam Magiam, quæ perspicacissimos quoque animos
præstringat ac hebetet, cupiditatemque reverentiæ & favoris alio-
rum, cum avaritia & sordibus conjunctam, ejusdem esse stoliditatis,
ac si quis blasphemando cœleste regnum sibi recludere velit. *Boc-
calini Centur. 2. Relat. 14.*

§. 2.

Cùm verò tantis sumptibus sustinendis impar esset patrimo-
nium, quod tamen initio tribunatus decem millibus argenti libris
constabat *Plin. hist. nat. l. 33. c. 11.* ad alia remedia, quæ non parum
cum publica, quam sustinebat, dignitate pugnabant, descendere co-
actus est. Nempe ut octavam partem æris argento admisceret *Plin.
H. N. l. 33. c. 3.* Ut Adherbalem filium regis Numidarum obsidem
domi supprimeret, occultam ejus redemptionem à patre sperans.
Aurel. Victor in vita.

§. 3.

Ut Magulsum Mauritanix principem ob regis similitudinem pro-
fugum, pecunia accepta Boccho proderet. *Idem.* Facinus, quod
omnium abominationem meruit, cum infenso regi adlanienam ob-
jiceret supplicem, quem bonis omnibus satis sua commendabat
calamitas, quod vitam publicæ luci patriæque bono debitam pre-
cario victu apud externos sustentare coactus esset. Præsertim quod
ex privato hoc delicto ingens ad populum Romanum redundaret
infamia. Sane pro exulibus ipsa illa, qua premuntur, vis favientis
fortunæ, tam efficaciter perorat, ut plerique principes licet haud
ægre prospicerent trajecturum ad ipsos incendium, quo recepti mo-
do supplices conflagraverant, ignominiosa tamen traditione in-
gruentia pericula redimere, in animum inducere nequiverint.

§. 4.

Plerumque enim exules recepti causam & prætextum belli
constituunt, quasi nefas sit esse aliquem in orbe locum, qui patria
ejectos in sinum recipiat, quod tamen satis accurate refellit Perseus
apud

apud *Liv. l. 42 c. 41*. Sic inter alias causas, quas bello Visigothis il-
lato protendebat Clodoveus hæc quoq; refertur, quod exules ho-
stesque Francorum recepissent. *Paul. Æmyl. hist. Francor. l. 1*. Et
Hungari infesto suo in Moravos animo prætendebant, fugam An-
drææ, Belæ, Laventhæ qui sobrini Stephani Pannoniæ Regis erant
ægrè ferentes, quod à Moravis illi à fuga atq; exilio reciperentur.
Dubrav. hist. Bohem. l. 7.

§. 5.

Præsertim si regiæ stirpi cognatione annexi sint. Unde Ca-
rolus VIII. cum arma in Franciscum ultimum Britannia ducem
mota excusaret ut necessaria, & repellendæ tantum injuriæ sumpta,
inter alia, hæc quoq; firmandæ orationi adhibet. Exules à duce
receptos non esse humiles aut calamitosos supplices, qui in Britan-
niam ad imploranda auxilia confugerint, sed tam eminentes vi-
ros, ut liquido pateret, consilia eorum non ad fortunarum propria-
rum præsidium, sed ad Regis fortunas infestandas & invadendas
spectare, cum caput eorum esset Dux Aurelianensis primus regii
sanguinis princeps & persona ab ipso rege secunda. *Fr. Bacon. in
vita Henrici VII*. Cum enim cognati regum efficacissima turbandi
status instrumenta esse soleant, adeo quidem ut hac ratione motus
Carolus VIII. cum inani fastu inflatus adornaret scenicam illam in
Constantinopolin expeditionem, Gemen Bajazetis tunc imperan-
tis fratrem à Pontifice extorserit, quo faciliorem sibi viam ad
conqvirendum illud regnum sterneret. *Gvicciardin. hist. l. 1*.
Plerumq; ferè hinc dissidiorum semina in ter vicinos spargi solent,
quasi limis oculis quietem alterius adspiciant.

§. 6.

Hiscæ tamen non obstantibus, nunquam moratæ gentes eo
deduci potuere, ut semel receptos supplices inimicis traderent,
quinimo si propriam salutem alienæ præferre communis ratio sva-
deret, tutum saltem abitum præstitere. Exempla vide apud *Ba-
con. de vita Henrici VII. p. 70. & p. 103. Liv. l. 42, c. 41. Bellajum. Chron.
Francisci l. 1. p. 7*. Cæterum redeamus nunc ad Drusum nostrum,
quem conqvirendis undiqve opibus intentum reliquimus, quas
vix receptas pertusi instar doli ad alios transmitteret.

CAP. VI. SUMMARIUM.

<p><i>Coloniis plebem demereri studet.</i></p> <p style="text-align: center;">§. 1.</p> <p><i>Coloniae instituta, ad continuandas in officio gentes modo domitas.</i></p> <p style="text-align: center;">§. 2.</p> <p><i>Ad exonerandas egenis homini- bus Civitates.</i></p> <p style="text-align: center;">§. 3.</p> <p><i>Ad amolientos Cives libertati</i></p>	<p><i>graves.</i> §. 4.</p> <p><i>Sociorum promissa Civitate redi- mit suffragia.</i> §. 5.</p> <p><i>Promissi solutionem dilaturus in publico concidit.</i> §. 6.</p> <p><i>Sanitati restitutus domi</i> §. 7.</p> <p><i>Alieno scelere cadit.</i> §. 8.</p>
--	---

§. 1.

Sed cum singulos demereri nimis tardū videretur, ut uno velut momento universitatē sibi devinciret, annitendum erat. Tulit ergo legem de plebe in colonias mittenda, gnarus nihil tantam efficaciam habere ad demulcendos plebis animos.

§. 2.

Coloniae tribus olim de causis institutae erant in Rebus publicis. Ut facilius in officio continerentur recens domitae gentes. *Curt. 7. 10. 16. & 10. 2. 8. Macchiav. del. princ. c. 3. & hist. Flor. l. 2. princ.*

§. 3.

Deinde ut exonerarentur civitates egenis hominibus, quibus omnium scelerum impunitatem inopia promittit. *Boccalin. in Tac. & l. 1. c. 3. Amirat. dissert. l. 17. c. 6. Pufendorff. de leg. Sumtuar. §. 12. & commodius tolli nequeunt, quam bello externo. Boccalini Relat. Cent. 1. c. 16. Lapid. Lyd. c. 27. Forstner. Hypomn. 6. Aut Coloniis Forstner. Hypomn. 6. Malvezz. Romuli. p. 58.*

§. 4.

Et ut honestiori nomine amolirentur cives ob potentiam libertatis graves. *Pufendorff. de obligat. erga patr. §. 39.* Eo verò tempore Romae pro hamo tantum erant ad inelcandam plebem. Unde Drusus quoque noster insistebat vestigiis Gracchi, qui ea via iter sibi ad populi favorem straxerat.

§. 5.

Et quo facilius eluctaretur difficultates, quae hic quoque subinde apparebant, sociorum redemit suffragia civitatem iis se da-
tu-

turum pollicitus, quam summopere desiderabant, quasi hac ratione rectores pro subditis futuri. Unde cum ferendarum legum dies adesset, tanta repente vis hominum apparuit, ut hostium adventu obsessa civitas videretur. Cumq; L. Philippus Consul infracto animo pertinaciter rogationi resisteret, apprehensum faucibus viator non ante dimisit, quam sanguis in os oculosque redundaret, quem noster luxuriam exprobrans muriam de turdis esse dicebat. *Aurel. Victor. in vita.*

§. 6.

Sic per vim latae iustaeque leges, sed pretium rogationis statim flagitavere socii. Quorum postulata ut differret, de fide exsolvenda sollicitus, facileque adversa Senatus populiqve studia perspicuens, repente in publico concidit, sive morbo, comitali, sive hausto caprino sanguine, ut invidiam dati Veneni, in Q. Servilium Caepionem derivaret. *Plin l. 28. c. 9.* Semianimisq; domum relatus est.

§. 7.

Sed sanitati restitutum invenit mors, nescio an non in tali rerum statu optanda. Cum enim domi, quotidianos coetus in obscuro porticu haberet, accidit, ut vesperi dimissurus multitudinem exclamaret repente, ictum se, simulq; in terram procideret, concursu trepidantium, ut in re inexpectata, facto, inventus est femori infixus culter futurius.

§. 8.

Dubitatum scribit *Seneca. de brev. vite. c. 6.* utrum sua manu ceciderit. Sed dubium removet, consensus omnium reliquorum ad alienum scelus mortem referentium, & *Cicero de natura Deor. l. 3.* percussoris nomen quoque exprimit, C. Varium hujus criminis reum substituens. Sic in Magistratu quoque suo periit Drusus, documento posteris futurus, coalitam temporis spatio potentiam convelli sine exitio convellentium haud posse.

THEOREMATA.

Ea fortuna Drusi fuit, ut malefacta Collegarum, quam ejus optime ab ipso cogitata, Senatus probaret magis, & honorem qui ab eo de-

fe-

927 397

ferebatur, sperneret, injurias, quæ ab aliis intendebantur, æquo animo reciperet. Vell. II. 13.

Conversus est Drusi animus quando bene cœpta malè cedebant. Id. II. 14.

Latinorum ut fortuna atrox, ita causa fuit justissima, petebant enim eam civitatem, cujus imperium armis tuebantur. Id. II. 15.

Qvis in adversis beneficiorum servat memoriam? aut quis ullam calamitosis deberi putat gratiam? aut quando fortuna non mutat fidem? Id. II. 53

Libertas emigrandi & domicilium suum transferendi omnibus patet Jure Naturæ, moribus tamen nostris plerumque oneribus quibusdam adstringi solet, quandoq; si ratio Reipublicæ postulet, plane aliquibus interdici.

Potest quis legatum agere apud principem cujus in territorio natus est, & si ita contigerit, omnibus Legati privilegiis gaudet.

Populi literarum rudes facilius reguntur, quam qui iis imbuti sunt.

Legati delicta solus Dominus ejus punire potest.

Generosa natio absolutam & sine exceptione potestatem Principi non solet committere.

Remota Justitia, regna non nisi magna latrocinia esse, rectè Augustinus censet l. IV. de C. D. c. 4.

In tyrannos licere insurgere, periculosè statuitur.

S. D. G.

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

